

Om livet som astronom – förr och nu

Titel: The Last Stargazers

Av: Emily Levesque

Utgiven av: Oneworld

Omfång: 336 sidor

Att vara astronom och ägna stora delar av sitt liv till att studera universum är ett yrke som både låter drömskt och kanske förvillar många. I boken beskriver Emily Levesque hur hennes jobb som observationell astronom ser ut och hur det har utvecklats genom åren. Innehållet är fyllt med anekdoter och observationsberättelser hämtade både från en svunnen tid med ömtåliga fotoplåtar till händelser som astronomiskt sett närmast kan beskrivas som igår, som gravitationsvågor och första bilden av ett svart hål.

Genom boken får vi följa Levesques historia från när hon som barn såg Halleys komet genom sina föräldrars stjärnkikare upp till det att hon som full-fjädrad astronom upptäcker en ny typ av stjärna. Hon beskriver den tekniska utveckling som skett, från att ha astronomer sittandes i primärfokus på teleskop under kalla långa nätter till robotdrivna teleskop som astronomer kan styra från andra sidan jorden, hemma i sin egen soffa. Hon lyfter här det ständiga behovet av utveckling, för vetenskapens bästa, samtidigt som hon varnar för riskerna som finns med att helt ta bort astronomer från observationerna.

Levesques ambition att inte skriva ett ode till ”den gamla goda tiden” faller dock lite platt när majoriteten av boken just består av anekdoter kring sådant som kommande generationer

astronomer kanske aldrig kommer att få uppleva. Med det sagt så slukar jag historierna om hur radioblixtar visade sig vara mikrovågsugnar, om fiffiga lösningar till hur man bäst skottar bort snö från radioteleskop och hur det är att observera från ett flygande teleskop. Boken lämnar mig med en känsla av att vi bara har gläntat mellan molnen till universum.

Rebecca Forsberg

Om livet som astronom – och hustru och mor

Titel: Universums minsta ljus

Av: Sara Seager, övers. Nik Ruth Persson

Utgiven av: Norstedts

Omfång: 336 sidor

Sara Seager är en framstående astronom som ägnar sig åt exoplanetforskning och som är författare till grundläggande läroböcker i detta ämne. Nu har hon skrivit en bok om sitt eget liv, *Universums minsta ljus*, och jag hade stora förväntningar på den. Till viss del infriades de, för det är spännande att läsa om Saras väg från en trasslig tillvaro som skilsmässobarn i Toronto till prisbelönad professor vid MIT. Hon blev tidigt fascinerad av astronomi, sparade ihop till eget teleskop och skolkade för att gå på föreläsning om supernovan 1987A. Doktorandstudier vid Harvard ledde till att hon började forska om exoplaneters atmosfärer och hur man kan konstruera rymdteleskop för att observera planetpassager. Sedan har det bara fortsatt på

den banan, och Sara fortsätter sitt sökande efter liv på andra planeter.

Skildringen av hur det är att vara forskare varvas med Saras privatliv där hon bildar familj med Mike, som tar huvudansvaret för hemmet och de två pojkarna, Max och Alex. Det är gripande att läsa om hur Mike kämpar mot cancer och när han dör kraschar tillvaron för Sara. Hon klarar av det med hjälp av ett antal personer som framför allt tar hand om barnen. Hon får också stort stöd av Änkorna i Concord, en grupp med yngre kvinnor som alla förlorat sina män. Sara finner efter några år en ny kärlek, Charles, en amatörastronom. Det är i dessa delar mitt intresse sviktar och jag blir inte engagerad i alla paddlingar och vandringar, i Änkornas sammankomster eller i Saras klädval. Utseendefixeringen är tröttsam – pojkarna är perfekta och stiliga unga män och Charles är en stilig något äldre man med *markerad käklinje*.

Oftast är det bättre att läsa böcker på originalspråket, om man kan, och det tror jag gäller även här. Den något melodramatiska stilen passar amerikanskan bättre. ”En vitglödgad vrede höll på att välla upp till ytan” låter konstlat och vissa uttryck blir märkliga på svenska, t.ex. *Astronom-communityt*.

Men tar inte Seager upp hur det är att vara kvinnlig forskare i en manlig värld? Inte mycket, men hon nämner en artikel hon skrivit: ”Så många exoplaneter ... Så få kvinnor i forskningen”. Att hon i 40-årsåldern fick en autismdiagnos, som gör att mycket i hennes liv faller på plats, får vi också bara helt kort veta i slutet av boken.

Var kommer titeln ifrån? Det starka stjärnljuset måste blockeras för att man ska kunna se det minsta ljuset från andra jordar. Seagers förslag är en solrosformad skiva Starshade. Eller kommer det kanske från en sång i filmen *Space Between Us* om en pojke från Mars som kommer till jorden: *Sometimes the smallest light shines so bright ... I got big things to do*.

Eva Jurlander